

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Skattelättnad för förmån av resor med kollektivtrafik

Sammanfattning

- IFAU pekar på problematiska aspekter med förslaget om en skattelättnad för förmån av resor med kollektivtrafik

En majoritet av individer som arbetspendlar med lokaltrafik har resekostnader som understiger beloppsgränsen för reseavdraget. Enligt SOU 2019:36 härrör 90 procent av reseavdragen från arbetsresor med bil. Syftet med förslaget om reducerad förmånsbeskattning för periodbiljett för resa med kollektivtrafik tycks vara att stimulera till pendling med kollektivtrafik och kompensera för reseavdragets beloppsgräns. Den föreslagna konstruktionen anses av regeringen vara mer ändamålsenlig än att sänka eller helt slopa beloppsgränsen i reseavdraget. Det är en vanlig uppfattning att felaktiga reseavdrag ökar om man tillåter låga avdrag -- med detta förslag ligger i stället ansvaret på arbetsgivaren att rapportera in förmånen.

Det har länge funnits en diskussion om hur resekostnader till och från arbetet ska behandlas av skattesystemet. Det lagda förslaget är pragmatiskt snarare än principiellt inriktat. Samtidigt finns det problem som inte analyseras i promemorian och som skulle behöva utredas mer.

Jämviktseffekter på priser

Låt oss ta avstamp i nationalekonomisk teori och ett litet stiliserat exempel. Föreställ er en marknad för en vara x , som konsumeras av två grupper, som vi kan kalla A och B. Varan har ett bruttopris p , som ges av utbud och efterfrågan på denna marknad. Alla konsumenter möter samma bruttopris p . Föreställ er nu att grupp A får ett subventionerat pris på vara x och därför betalar ett lägre nettopris än grupp B. Till följd av detta ökar A:s efterfrågan på vara x ("efterfrågan skiftar utåt"). Detta leder i sin tur till att bruttopriset p ökar i jämvikt *även för de individer som tillhör grupp B och inte omfattas av subventionen*.

Om vi går tillbaka till subventionen på periodbiljetter, så är det viktigt att fundera kring följande frågeställning: Kan en ökad efterfrågan på

periodbiljetter från den stora grupp av individer som planeras omfattas av subventionen ha effekter på priser på periodbiljetter och andra biljetter inom kollektivtrafiken? Om svaret är ja riskerar förslaget att göra det dyrare för andra grupper att använda kollektivtrafiken.

Olikheter i utnyttjande

Om de administrativa kostnaderna att erbjuda periodkort är låga kommer sannolikt många arbetsgivare att göra det. Arbetsgivarna kommer nämligen kunna erbjuda de anställda en något större total ersättning på grund av skattelättnaden. Men många arbetsgivare kommer säkerligen att avstå, och här ligger en viktig utmaning.

Bastani m fl. (2020) analyserade utnyttjandet av reseavdrag i invandrargrupper som varit olika länge i Sverige, och resultaten visade att de som varit kort tid i Sverige är väsentligt mindre benägna att göra avdraget. Skillnaden mellan reseavdraget och den nu föreslagna löneförmånen är att avdraget helt och hållet utförs av individerna själva, medan användandet av löneförmånen kräver en insats av såväl arbetsgivare som anställd. Det kan emellertid uppstå systematiska skillnader bland arbetsgivare, som i praktiken gör att vissa grupper av individer utestängs från förmånen.

Enskilda näringsidkare – en grupp som kan göra reseavdrag enligt nuvarande regelverk -- kommer enligt lag vara utestängda från att använda löneförmånen om förslaget blir verklighet. Det missgynnar självklart personer som tenderar att vara organiserade som enskilda näringsidkare. Det går också att misstänka att löneförmånen kommer vara mindre spridd bland mindre aktiebolag med mindre administrativa resurser. Det kommer således vara angeläget att följa upp hur löneförmånen används – både på företagsnivå och individnivå.

I detta ärende har generaldirektören Martin Söderström beslutat. Håkan Selin har varit föredragande.

Martin Söderström

Referenser

Bastani, S., Giebe, T., & Miao, C. (2020) "Ethnicity and tax filing behavior" *Journal of Urban Economics*, 116, 103215.

SOU 2019:36 "Skattelättnad för arbetsresor En avståndsbasead och färdmedelsneutral skattereduktion för längre arbetsresor" Betänkande av Reseavdragskommittén. Stockholm 2019.